

(Данас, 31.01.2009)

Криза је доскора постојала само у вестима. Негде у свету пропадала су предузећа и банке. Људи су остајали без посла и кућа. Сад се њен злослутни дах осећа иза сваког ћошка. Чим крене лоше, човек стрепи да ће бити горе. А зна како је кад је горе. Деведесете памте и они који би да их забораве. У тадашњој кризи олакшање су доносиле спољне и унутрашње ограде око Србије. Многи су преживљавали провлачењем кроз рупе у њима. Данас нема шансе. Руси су купили нафтну индустрију да би зарађивали, а не да би неко шверцовао бензин.

Ни произвођачи цигарета неће трпети да им се неко меша у посао. Ни увозници хране. Дакле, човек је приморан да за све мање динара све што му треба купује од овдашњих повлашћених продаваца. Подробнији опис таквог стања може се пронаћи код Маркса. Своди се на то да радник купује хлеб и паштету у радњи која припада његовом послодавцу. Ако тај поседује и бараке за изнајмљивање, радна снага је тим зависнија. И јефтинија.

Изгубивши социјалистичку индустрију и пољопривреду са свим њиховим предностима и мањкавостима, Србија се други пут тетурала на прагу дивљег капитализма. Онај скраја претпрошлог века није био ништа правичнији, али је погађао - и у добром и у лошем смислу - мали део становништва. Већина је живела од својих њивица, кравица и овчица. Данас су такви у мањини. Већину чине најамни радници, пензионери и незапослени. Први зависе од неумољивих послодаваца. Други од сиромашне државе. Та већина биће све жељнија правде и прерасподеле постојећих добара. Милом или силом. Та већина разуме демократију онако како ју је разумела и пре пола века: посао, платица, кредити, бесплатно школовање и лечење, стан од предузећа, јефтина струја... Тадашња већина имала је моћну и несмењиву власт. Данашња има слабашну и смењиву. Срећа садашње власти је у томе што је опозиција још слабија и што баш и не би да преузме кормило бушног чамца. Не знајући шта би, опозиција покушава да огади људима и поредак и државу. Кад им се све смучи, пролетери ће срушити килаву демократију и извикати

вођу који све решава једним ударцем тврде песнице. Добро је што власт нема моћ коју су имали Тито или Милошевић. Тадић и Цветковић не могу да се затворе у куле од слоноваче и оданде мудрују о правди и неправди. Пошто су прихватили правила игре према којима се јавности полагају рачуни, нема им друге него веслати и слушати све гласније гунђање.

Владин противкризни програм, саопштава се, није намењен спасавању десеторице богаташа, већ стотина хиљада најамних радника и њихових породица. Кад би трошење државне помоћи надзирао неко коме се верује, људи би лакше поверовали да ће она стићи тамо где је најпотребнија. Држава је највећи расипник. Где су три канцеларије са троје запослених, наћи ће се још три. Што више има оних кроз чије руке пролази државна помоћ, све мање стиже до оних који сањају сламку спаса. С друге стране, увек ће се наћи два сведока који ће потврдити да је неко првоборац, да му је изгорела диплома, да је социјални случај, те да му следује нека парица и повластица. Бар да не плаћа струју, нема се.

Кад би преносе посланичких глупирања и мангупирања посматрало више од три одсто гледалаца, опозиција би лакше уверила грађане да је Скупштина непотребна, да су закони сувишни и да је уређена држава измишљотина спољних непријатеља. Оваква каква јесте, Скупштина личи на крајпутну механу у којој се свако сматра позваним да бистри о свему што не разуме. Ако не може другачије, што се не би расписао референдум? Јесте ли за то да телевизија о вашем трошку преноси скупштинске седнице? Изјашњавање би коштало мање него што кошта иживљавање над оних три одсто грађана.

Судови су независни. Судије суде по закону. Коментарисање пресуда сматра се притиском на суд. Притисак на законе није забрањен. Дакле, Србији су потребни закони који ће разграничити шта је нехат, а шта зла намера. Грађанин који седне за волан после пет пива или пола литре жестине можда не намерава да неког убије. Важећи закон је на његовој страни. Убије ли неког невиног - а не може да не убије ако се нађе у прилици - закон је такође уз њега. Судија из Чајетине не може да врати живот недужно згаженом човеку. Не осећа никакву обавезу ни према породици згаженог. Не познаје људе. Да је згажен неко од његових, побринуо би се за праведнију казну. Овако, крије се иза закона.

Судије су некад биле неприкосновене и у тенису. Данас сваки играчима право да захтева проверу. На снимку се лепо види где је пала лоптица. Држава би под хитно морала да примени сличне мере.

Сан о сламци спаса

Пише: Михал Рамач
недеља, 01 фебруар 2009 16:06

Да ли је дуванска афера уздрмала владајућу коалицију? Не превише. Избора се плаше како Шешељеви из опозиције тако Дачићеви и Динкићеви из власти. Прижељкује их Николић. Тадић хладно пушта и партнере и противнике да се истрчавају, надмећу и намећу. Ваљда је уверен да је његова партија све мање талац и једних и других.

Више од половине ратних ветерана пати од психијатријских поремећаја. Фућка се за то онима који су их гурали у ратове.